№ 173 (797) Rok IV. Warszawa, 4 sierpnia 1923 r.

DZIENNIK KOMISARJATU RZĄDU NA M. ST. WARSZAWĘ

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM ŚWIĄT I NIEDZIEL.

Ogłoszenia: a) Instytucji państwowych i komunalnych mk. 7500 za wiersz nonpareilu b) Instytucji i osób prywatnych 11500 mk. za wiersz nonp. pierwszy raz za każdy następny raz 25 proc. ustępstwa. c) Trzykrotne ogłoszenie o zgubieniu paszportu wewnętrznego lub dowodu osobistego 16800 mk. d) Trzykrotne ogłoszenie (do trzech wierszy o zgubieniu wszelkich innych dokumentów 24300 mk. Ogłoszenie o koncesji 110000 mk. Szerokość wiersza wynosi 25 liter.

Prenumerata: Miesięcznie z dostarczeniem do domu 24000 mk. Cena egzemplarza pojedyńczego w redakcji 1100 mk.

Adres: Senatorska 12, (pałac Blanka) lewa oficyna, I-e piętro. Redakcja pokój Nr. 7. Administracja pokój Nr. 7. Telefon Nr. 15-84.

Treść numeru 173-go.

Dział urzędowy

Nabycie obywatelstwa polskiego przez przyjęcie do służby wojskowej.

Kwestję nabycia obywatelstwa polskiego przez przyjęcie do służby wojskowej normuje art. 4 p. 5 ust. z 20 stycznia 1920 roku Dz. U R. P. № 7, p. 44 oraz art. 5 rozporz. min. z 7 czerwca 1920 r. Dz. U. R. P. № 52, p. 320. W myśl tych przepisów obywatelem polskim staje się ten, kto zgodnie z obowiązującymi przepisami został przyjęty do polskiej służby wojskowej o ile władza przyjmująca nie uczyniła przeciwnego zastrzeżenia. Zastrzeżenie to mogło było być uczynione do końca roku 1920 co do osób przyjętych do służby przed 1 lipca 1920 r., t. j. przed wejściem w życie powołanego wyżej rozporządzenia ministerjalnego oraz co do osób, przyjętych do służby w ciągu pierwszych 3-ch miesięcy po pomienionej dacie, t. j. do 1 października 1920 r. **Kto jednak zwolniony został ze służby przed 1 października 1920 r., ten z tego tytułu nie nabył obywatelstwa polskiego** Co do osób przyjętych później, zastrzeżenie ze strony władzy winno było być uczynione przy przyjęciu.

Mówiąc o służbie wojskowej, można mieć na myśli służbę z przymusowego poboru lub też służbę ochotniczą. Odpowiedzieć tu tedy należy na pytanie, czy art 4 p. 5 Ustawy z 20 stycznia 1920 r. stosuje się do osób, wziętych do wojska z przymusowego poboru — czy też tylko do ochotników.

Powołany artykuł głosi, że obywatelstwo polskie nabywa się przez przyjęcie urzędu publicznego lub przyjęcie do służby wojskowej w Państwie Polskiem, o ile nie uczyniono przeciwnego zastrzeżenia.

Słowo „przyjęcie" użyte w ustawie mieści w sobie z jednej strony oświadczenie woli danej osoby wstąpienia na urząd publiczny lub na służbę wojskową, z drugiej zaś strony oświadczenie ze strony władzy. że daną osobę na pomienioną służbę przyjmuje. Wykładnia logiczna pomienionego słowa wyklucza pojęcie jakiegokolwiek przymusu w stosunku do osoby, która przyjmuje urząd publiczny lub wstępuje do służby wojskowej. Wniosek z tego oczywisty, że art. 4 p. 5 **może mieć na myśli tylko ochotników, a nie przymusowo pobranych do wojska.** Słuszność powyższego twierdzenia wynika także z tego, iż w myśl zasady, wypływającej z art. 109 ustawy z 27-go października 1918 r. Dz. Pr. № 13, poz 28 przymusowemu poborowi podlegają zasadniczo tylko obywatele polscy. Nie byłoby tedy racji statuować prawa dla osób, które prawo to posiadają. Przepis art. 111 powołanej ustawy z 27 go października 1918 r. umożliwiający pobór cudzoziemców, zamieszkałych stale w obrębie Państwa Polskiego, którzy nie mogą wykazać obcej przynależności państwowej, nie czyni żadnego wyłomu w tej zasadzie, gdyż jest przepisem całkiem wyjątkowym. Osoba wzięta na podstawie tego przepisu do wojska będzie niewątpliwie z uwagi na art. 109 powołanej ustawy z wojska zwolnioną, jeśli wykaże, że w chwili poboru służyło jej obywatelstwo obce. Jeśliby zatem stanąć na stanowisku, że na zasadzie art. 4 p. 5 ustawy z 20 stycznia 1920 r. nabywają obywatelstwo polskie osoby, przyjęte do wojska na podstawie powołanego wyżej art. 111 doszlibyśmy do absurdalnego wniosku, że nabywałby obywatelstwo polskie cudzoziemiec, który został wzięty do wojska z przymusu tylko dla tego, iż nie posiadał dokumentów udowadniających jego obywatelstwo obce i, że cudzoziemiec ten mimo przedstawienia później tych dokumentów i wbrew zasadzie wypowiedzianej w art. 109 tymcz. ust, nie mógłby być zwolniony z wojska, gdyż w myśl art. 4 p. 5 musiał być uważany za obywatela polskiego.

Wreszcie za tezą, że pomieniony art. 4 p. 5 ustawy dotyczy tylko ochotników, przemawia cel ustawy. Armja polska powstała bowiem w nie małej swej części z elementów ochotniczych t. j. osób, które nie nabyły obywatelstwa polskiego z mocy art. 2 ustawy o obywatelstwie. Celem ustawy było zatem niewątpliwie **art. 4 jest tedy właściwie normą prawną przejściową,** która ze względu na swój cel powinna była być raczej umieszczoną w powołanym art. 2 Ustawy, stanowiącym o tem, kto stał się obywatelem polskim z mocy prawa z chwilą wejścia w życie ustawy, aniżeli w art. 4, który zawiera normy nabycia **obywatel polskiego w przyszłości.** Za charakterem przejściowym tego artykułu przemawia dalszy los tego artykułu, który w części dotyczącej nabycia obywatelstwa przez przyjęcie na urząd publiczny od dnia 1 kwietnia 1922 r. nie ma już mocy obowiązującej. Z dniem tym wszedł w życie art. 6 ustawy z dnia 17-go lutego 1922 r (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) o państwowej służbie cywilnej, który głosi, że urzędnikiem może być mianowany jedynie obywatel polski. Odtąd tedy przyjęcie na urząd publiczny nie obywatela jest wzbronione, zaczem art. 4 p. 5 ustawy odnośnie służby cywilnej został milcząco uchylony.

Odnośnie do służby ochotniczej w wojsku art 4 p. 5 istnieje nadal. O ile chodzi o przeszłość, ochotnicy cudzoziemscy nabyli obywatelstwo polskie, jeśli zachodzą co do nich warunki, wymienione na wstępie w ustępie drugim. W razie braku tych warunków, a więc w razie uczynienia zastrzeżenia lub zwolnienia przed 1 października 1920 r. nie nabywają oni obywatelstwa polskiego bez względu na to, czy przyjęcie ich do służby nastąpiło przed wejściem w życie ustawy z 20 stycznia 1920 r., czy też po wejściu w życie tej ustawy.

Nadmienić jednak należy, że przez służbę wojskową nie należy rozumieć służby w Armji Ochotniczej, gdyż w myśl art. 3 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 19 lipca 1920 roku (Dz. U. R P. Nr. 63, poz. 414) cudzoziemiec przez przyjęcie do tej armji obywatelstwa polskiego nie nabywa

STATUT ORGANIZACYJNY Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zatwierdzony przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 12 lipca 1923 roku.

§ 1.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dzieli się na 4 departamenty: Ogólny, Administracyjny, Bezpieczeństwa Publicznego i Prasy, Samorządu oraz na 2 niewłączone do departamentów wydziały: Prezydjalny i Polityczny.

§ 2.

Departament Ogólny składa się z 2-ch wydziałów:

Osobowego i Budżetowo-Rachunkowego oraz z referatu dla spraw internowanych. Ponadto dyrektorowi departamentu bezpośrednio podlega Inspektor do spraw administracyjnych.

Wydział Osobowy obejmuje sprawy osobowe urzędników i funkcjonarjuszów Ministerstwa i urzędów podległych.

Wydział Budżetowo-Rachunkowy obejmuje sprawy budżetowe rachunkowe, kasowe, ora wszelkie sprawy związane z działalnością finansową Ministerstwa i urzędów podległych i sprawy gospodarcze podległych Ministerstwu urzędów.

Referat Dla Spraw Internowanych załatwia wszelkie sprawy związane z administracją obozów dla internowanych.

§ 3.

Departament Administracyjny składa sie z 4 wydziałów:

Organizacyjno-Administracyjnego, Dla Spraw Obywatelstwa i przynależności, Wojskowego i odwoławczego oraz z referatu śląskiego.

Wydział Organizacyjno-Administracyjny obejmuje sprawy, dotyczące organizacji władz i urzędów miejscowych podległych Ministerstwu z wyjątkiem policyjnych i samorządowych regulowania stosunków wchodzących w zakres prawa administracyjno politycznego nie objętych kompetencją innych wydziałów i sprawy przeprowadzenia podziału terytorjalnego Państwa.

Wydział dla Spraw Obywatelstwa i Przynależności obejmuje sprawy przynależności państwowej i gminnej, sprawy materjalne i spisu ludności.

Wydział Wojskowy obejmuje wszystkie sprawy związane z poborem wojskowym; mobilizacją i demobilizacją, sprawy świadczeń wojennych i zasiłków rodzinom wojskowym.

Wydział Odwoławczy obejmuje rozpoznawanie skarg i rekursów w sprawach nienależących do zakresu czynności innych wydziałów oraz sprawy zmiany nazwisk,

Referat Śląski obejmuje sprawy wynikające z potrzeby zapewnienia zgodnej działalności Ministerstw w zakresie spraw administracyjnych Województwa Śląskiego.

§ 4.

Departament Bezpieczeństwa Publicznego i Prasy składa się z 4-ch wydziałów:

Bezpieczeństwa Publicznego, Porządku Publicznego i Policji, Ochrony Granic oraz Wydziału Prasowego. Ponadto Dyrektorowi Departamentu podlegają Komendy Główne Pol. Państwowej i Straży Granicznej.

Wydział Bezpieczeństwa Publicznego obejmuje wszystkie sprawy związane z bezpieczeństwem Państwa nienależące do kompetencji innych Wydziałów orz sprawy stowarzyszeń

Wydział Porządku Publicznego i Policji obejmuje sprawy porządku publicznego, administracyjno - policyjne, Biuro Centralne dla Walki z handlem kobietami i dziećmi, organizację i ustosunkowanie służby bezpieczeństwa dla władz państwowych i samorządowych.

Wydział Ochrony Granic obejmuje sprawy ochrony granic sprawy cudzoziemców, repatrjacji, reemigracji, deportacji i paszportów.

Wydział prasowy obejmuje sprawy prasowe, autorskie, drukarskie oraz widowisk.

§ 5.

Departament Samorządu składa się z 4 wydziałów: Samorządu Ziemskiego, Samorządu Miejskiego Mieszkaniowego i dla Spraw Województw Zachodnich. Ponadto Dyrektorowi departamentu podlega bezpośrednio Inspektor dla Spraw Samorządu.

Wydział Samorządu Ziemskiego obejmuje sprawy, samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego.

Wydział Samorządu Miejskiego obejmuje sprawy, dotyczące samorządu miast.

Wydział Mieszkaniowy załatwia sprawy wynikające z obowiązku gmin dostarczania pomieszczeń.

Wydział Dla Spraw Województw Zachodnich obejmuje sprawy, samorządowe, odnoszące się do terytorjum Województw: poznańskiego i pomorskiego i opinjuje w załatwianych przez inne wydziały sprawach ze stanowiska ustawodawstwa obowiązującego w tych Województwach.

§ 6.

Wydzielone z Departamentów i poddane bezpośrednio Ministrowi względnie Podsekretarzowi Stanu Wydziały:

Prezydjalny obejmuje ogólne sprawy Ministerstwa, sprawy wynikające ze stosunku Ministerstwa do Prezydenta Rzeczypospolitej, Sejmu, Senatu i Rady Ministrów, sprawy wynikające ze stosunku do innych Ministerstw i urzędów centralnych, do instytucji społecznych i osób z wyjątkiem spraw należących do zakresu poszczególnych Wydziałów, sprawy organizacji i biurowości Ministerstwa, sprawy poruczone przez Ministra względnie Podsekretarza Stanu, nadzór nad urzędowaniem w Ministerstwie oraz wszelkie sprawy nienależące do zakresu działania innych Wydziałów, tudzież nadzór nad urzędowaniem Ministerstwa. Wydział ten obejmuje zarazem bibljotekę, intendenturę, Kancelarje Główną oraz Kancelarję Poszczególnych Wydziałów Ministerstwa.

Polityczny obejmuje sprawy ogólno-polityczne i narodowościowe, wyznaniowe z zakresu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, sprawy języka urzędowego i sprawy Komitetu Politycznego Rady Ministrów.

§ 7.

Ministrowi Spraw Wewnętrznych podlega Nadzwyczajny Komisarz dla Zwalczania Drożyzny, którego kompetencję regulują osobne zarządzenia.

Nadzwyczajnemu Komisarzowi zostaje przydzielony czasowo Wydział Aprowizacyjny, wydzielony z Departamentu Samorządowego. Ponadto na mocy ustawy z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. № 60/23, poz. 436) przy Ministrze Spraw Wewnętrznych istnieje Główny Urząd Statystyczny, którego Dyrektor podlega i referuje bezpośrednio Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Organizacja Urzędu określa załączony do wspomnianej ustawy statut Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 8.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1923 r.

PODZIAŁ CZYNNOŚCI

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

Wydział I Prezydjalny (Znak literowy Pr.) obejmuje ogólne sprawy Ministerstwa, sprawy wynikające ze stosunku Ministerstwa do Prezydenta Rzeczypospolitej; Sejmu, Senatu i Rady Ministrów, sprawy wynikające ze stosunku do innych Ministerstw i Urzędów Centralnych, do instytucji społecznych i osób z wyjątkiem spraw należących do zakresu poszczególnych Wydziałów, sprawy poruczone przez Ministra wzgl. Podsekretarza Stanu, nadzór nad urzędowaniem w Ministerstwie oraz wszelkie sprawy nienależące do zakresu działania innych wydziałów. Wydział ten obejmuje zarazem Bibljotekę, Intendenturę, Kancelarję Główną oraz Kancelarję poszczególnych Wydziałów Ministerstwa.

W szczególności do Wydziału Prezydjalnego należą:

1. Ewidencja posiedzeń Sejmu i Senatu, prac Komisji Sejmowych i Senackich i projektów ustaw wnoszonych przez Ministerstwo na Sejm oraz materjałów dotyczących prac Sejmu i Senatu.
2. Załatwianie rezolucji i nagłych wniosków Sejmu i Senatu, sprawy interpelacji sejmowych i senackich oraz interwencji poselskich i senatorskich.
3. Ewidencja wniosków Ministerstwa na Radę Ministrów oraz projektów ustawodawczych innych Ministerstw, wnoszonych na Radę Ministrów.
4. Ewidencja protokułów posiedzeń Rady Ministrów i czuwanie nad wykonaniem uchwał Rady Ministrów w zakresie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. (D. c. n.)

KRONIKA

NOWA REMIZA NA PRADZE.

Zarząd tramwajów miejskich wykończa obecnie przy ul. Kawęczyńskiej bocznicę tramwajową do terenu przeznaczonego pod budowę nowej remizy na Pradze, która stanie między ulicami Kawęczyńską, Forwarczną i plantem kolejowym. Właściwe roboty podjęte zostaną natychmiast po ukończeniu strajków budowlanych. Nowa remiza obliczona została na 200 wagonów. Budowa jej potrwa do 4 lat ze względu na wielkość remizy oraz brak odpowiednich środków. Niemniej remiza będzie użytkowana częściowo, albowiem zarząd tramwajów miejskich nie zamierza czekać z wykorzystaniem nowej remizy aż do całkowitego ukończenia jej budowy.

SZKOŁY POWSZECHNE.

W początkach września nastąpi otwarcie nowo-zbudowanego okazałego gmachu dla miejskiej szkoły powszechnej przy ul. Konwiktorskiej Otwarcie gmachu projektowano początkowo na dzień 1 września. Termin ten ulegnie jednak odroczeniu ze względu na obecny strajk robotników budowlanych. Magistrat m. Warszawy buduje nadto obecnie gmach szkolny przy ul. Wolskiej 195. Oprócz tego magistrat przystąpi niebawem do budowy murowanego gmachu szkolnego, jako skrzydła do istniejącej już szkoły powszechnej przy ul. Chłodnej, róg Walicowa.

DROŻYZNA WZROSŁA O 57,42 PROCENT.

Dnia 2 b. m. w głównym urzędzie statystycznym odbyło się posiedzenie komisji dla badania kosztów utrzymania.

Komisja przedewszystkiem rozważyła sprawę zmiany metody obliczania wskaźników statystycznych. Sprawa ta pierwotnie miała być rozstrzygnięta przez ad hoc powołaną podkomisję.

Pozatem komisja rozpatrywała sprawę ogłaszania wskaźników statystycznych co dwa tygodnie. Sprawa ta stała się obecnie nader aktualną, gdyż w umowach, zawartych ostatnio pomiędzy pracodawcami a robotnikami, przyjęto punkt o regulowaniu płac w okresach dwutygodniowych w miarę wzrostu drożyzny.

Wreszcie komisja ustaliła, że w miesiącu lipcu koszt utrzymania rodziny robotniczej, złożonej z 4 osób w porównaniu z miesiącem czerwcem podniósł się o **57,42 proc.**

Wskaźnik ten ustanowiony został już po zastosowaniu nowej metody obliczania.

Redaktor: W. Wereszczyński. Drukarnia F. Syrewicza i Ski. Sanatorska 28-30